

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова Приймальної комісії,
Ректор ДВНЗ «Університет
банківської справи»

А. Я. Кузнєцова

17 березня 2020 року

ПРОГРАМА

**вступних випробувань
для конкурсного відбору вступників
до ДВНЗ «Університет банківської справи»
для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста
за спеціальністю 081 «Право»
на денну та заочну форму навчання**

Укладач:

Брайченко С.М., к.ю.н., доцент, завідувач кафедри права і соціально-гуманітарних дисциплін Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»

Рецензент:

Волошкевич Г.А., к.ю.н., доцент кафедри державно-правових дисциплін Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Розглянуто та погоджено на засіданні кафедри права і соціально-гуманітарних дисциплін Черкаського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» 26 лютого 2020 року (протокол № 08).

Розглянуто та затверджено на засіданні Приймальної комісії ДВНЗ «Університет банківської справи» 11 березня 2020 року (протокол № 04)

ВСТУП

Програма конкурсного відбору вступників до ДВНЗ «Університет банківської справи» (далі Університет) з фахової підготовки для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 081 «Право» включає перевірку знань з фахових дисциплін, передбачених навчальними програмами підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за напрямом підготовки 5.03040101 «Правознавство».

Метою програми конкурсного відбору вступників до Університету з фахової підготовки є виявлення рівня засвоєння знань, визначених програмою підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за напрямом підготовки 5.03040101 «Правознавство».

Програма охоплює питання, знання яких є базовими при вивченні таких дисциплін: теорія держави і права, конституційне право України, цивільне право, і складається з таких розділів:

1. Теорія держави і права
2. Конституційне право України
3. Цивільне право

СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Тестові завдання з фахової підготовки для здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 081 «Право», включають тести з таких нормативних фахових дисциплін: теорія держави і права, конституційне право України, цивільне право і оцінюються за 200 бальною шкалою.

Фаховий тест за зазначеними дисциплінами складається з трьох груп тестів, всього 50 (п'ятдесят) тестів.

Перевірка знань за кожною нормативною фаховою дисципліною здійснюється на основі відповідей на запропоновані питання. Кожне питання передбачає 4 (чотири) варіанти відповідей і вибору одного правильного варіанту з них.

Одна правильна відповідь кожного з 50 (п'ятдесяти) тестів оцінюється в 4 (чотири) бали, неправильна - відповідно 0 (нуль) балів. Максимальна кількість набраних балів складає 200 балів. Мінімальна кількість балів, що дає право вважати випробування успішним, повинна становити не менше 100.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

**тестових завдань на вступних випробуваннях з фахового тестування
за спеціальністю 081 «Право»**

Вид завдання (дисципліна)	Кількість питань	Кількість балів за одну правильну відповідь	Загальна сума балів	Тривалість (хв.)
Теорія держави і права	20	4	80	20
Конституційне право України	10	4	40	20
Цивільне право України	20	4	80	20
Всього	50		200	60

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Тема 1. Предмет, функції та методологія теорії держави і права

Юриспруденція та її система. Місце теорії держави і права в сучасній юриспруденції. Предмет теорії держави і права. Методологія теорії держави і права. Компаративістика в системі юриспруденції. Функції теорії держави і права. Понятійно-категоріальний апарат юриспруденції.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 7]

Тема 2. Соціальні та історичні передумови буття держави і права

Поняття суспільства, його структура та інститути. Влада як соціальний інститут. Влада і соціальні норми в первісному суспільстві. Основні теорії походження держави. Основні теорії походження права. Основні закономірності походження держави і права. Основні критерії типології держав. Історичні типи держави і права. Похідне виникнення держав.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 3]

Тема 3. Поняття і сутність держави

Держава, її ознаки та атрибути. Сучасні підходи до вивчення держави. Сутність держави: плюралізм підходів. Функції держави: поняття та класифікація. Форми здійснення функцій держави.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1; 3, 7]

Тема 4. Форми держави

Форма держави: поняття, структура, значення. Поняття і види форм правління. Поняття і види форм державного-територіального устрою. Поняття і види форм державного режиму.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 8]

Тема 5. Державна влада і механізм держави

Державна влада та її властивості. Механізм держави: поняття, структура і принципи. Методи здійснення державної влади. Розподіл влади в державі. Інститут держави: поняття і види. Інститут законодавчої влади. Парламент, його повноваження і структура. Інститут глави держави. Інститут виконавчої влади. Уряд у сучасній державі. Інститут судової влади. Інститут контрольної влади. Омбудсман у сучасній державі.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 3, 7, 8]

Тема 6. Поняття і сутність права

Поняття й ознаки права. Сутність права. Функції права. Цінність права.

Право як явище цивілізації і культури. Об'єктивне і суб'єктивне право. Принципи права. Правові аксіоми. Правові презумпції. Правові фікції.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 3]

Тема 7. Соціальні норми

Поняття і види соціального регулювання. Нормативні акти, їх види і співвідношення. Норми: поняття, ознаки, види. Право – особливий вид соціальних норм. Право і мораль. Право і звичай. Право і релігія. Право і корпоративні норми. Право і політика.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 3, 7, 8]

Тема 8. Норми права

Норма права, її ознаки. Класифікація норм права. Структура норми права. Способи викладення норм права. Співвідношення норми права і статті нормативно-правового акта.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 7, 8]

Тема 9. Система права

Система права та її структурні елементи. Галузі права. Предмет і метод правового регулювання як критерії розмежування галузей права. Загальна характеристика основних галузей права України. Інститути права. Публічне і приватне право. Матеріальне і процесуальне право. Співвідношення внутрішньодержавного (національного) і міжнародного права.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 3]

Тема 10. Форми (джерела) права

Джерела і форми права. Правовий звичай. Юридичний прецедент. Нормативний договір. Релігійний текст. Юридична доктрина. Нормативно-правовий акт. Поняття, ознаки і види законів. Підзаконні акти: поняття і види. Дія нормативно-правових актів у часі, в просторі і за колом осіб. Юридична техніка.

Нормативно-правові акти [1]

Література [1, 2, 3]

Тема 11. Правоутворення, правотворчість, законотворчість, тлумачення норм права

Правоутворення і правотворчість. Принципи правотворчості. Види правотворчості. Законодавчий процес і його стадії. Систематизація нормативно-правових актів. Система законодавства: поняття і структура. Співвідношення системи права і системи законодавства. Поняття тлумачення норм права. Суб'єкти тлумачення норм права. Способи (прийоми) тлумачення норм права. Види юридичного тлумачення за обсягом. Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти).

Нормативно-правові акти [1]
Література [1, 3, 8]

Тема 12. Реалізація та застосування права

Реалізація права та її ознаки. Форми реалізації права. Правозастосування, його ознаки і функції. Стадії застосування права. Основні вимоги правильного застосування права. Прогалини в позитивному праві і способи їх усунення та подолання. Юридичні колізії. Акти застосування права: поняття, ознаки, види.

Нормативно-правові акти [1]
Література [1, 7, 8]

Тема 13. Правові відносини

Правовідносини: поняття, ознаки і види. Структура правових відносин. Суб'єкти права. Фізичні особи як суб'єкти права. Юридичні особи як суб'єкти права. Об'єкти правовідносин. Суб'єктивне право і юридичний обов'язок. Законний інтерес. Передумови (підстави) виникнення правовідносин. Юридичні факти. Фактичний (юридичний) склад.

Нормативно-правові акти [1]
Література [1, 7, 8]

Тема 14. Правова поведінка

Правова поведінка, її ознаки та види. Правомірна поведінка, її ознаки та види. Правопорушення, його ознаки і види. Юридичний склад правопорушення. Зловживання правом. Об'єктивно протиправне діяння. Причини правопорушень.

Нормативно-правові акти [1]
Література [1, 2, 3]

Тема 15. Юридична відповідальність

Юридична відповідальність, її ознаки і підстави. Мета і функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності.

Нормативно-правові акти [1]
Література [1, 3, 7, 8]

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Тема 1. Конституційне право як провідна галузь національного права України

Предмет, метод, поняття конституційного права України як галузі права. Система конституційного права: поняття системи; інститути конституційного права; конституційно-правові норми: структура, зміст, класифікація.

Джерела конституційного права: поняття і зміст; види джерел, юридична природа джерел конституційного права. Конституційно-правові відносини: поняття і види конституційно-правових відносин, об'єкти конституційно-правових відносин; юридичні факти в конституційному праві.

Нормативно-правові акти [1]
Література [4, 5, 6]

Тема 2. Конституція – Основний Закон України

Поняття і основні властивості Конституції України. Конституціоналізм як загальна теорія конституції. Основні етапи становлення Конституції України. Загальна характеристика Конституції України 1996 року. Функції Конституції. Реалізація Конституції. Правова охорона Конституції України. Підготовка, прийняття та зміна Конституції. Конституційна реформа в Україні.

Нормативно-правові акти [1]
Література [4, 5, 6]

Тема 3. Загальні засади конституційного ладу України та його гарантії

Загальні засади – форма вираження конституційного ладу України. Ознаки конституційного ладу України. Основні принципи конституційного ладу України. Конституційне закріплення суверенітету українського народу. Характеристика української держави як суверенної, демократичної, соціальної і правової. Політичні та економічні засади конституційного ладу. Ідеологічний і політичний плюралізм. Конституційні засади інтеграції України до євроатлантичних структур. Конституційно-правове регулювання державних символів України. Конституційне закріплення мовної політики в Україні. Правові засади захисту конституційного ладу України. Поняття конституційно-правової відповідальності, її місце в системі юридичної відповідальності.

Нормативно-правові акти [1]
Література [4, 5, 6]

Тема 4. Загальні засади конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні

Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права. Поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні. Громадянські права і свободи людини. Політичні права і свободи громадян України. Економічні, соціальні і культурні права й свободи людини та громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Механізм реалізації і гарантії прав і свобод людини і громадянина. Співвідношення міжнародно-правового і національного регулювання прав і свобод людини та забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод людини в Україні.

Нормативно-правові акти [1]
Література [4, 5, 6]

Тема 5. Конституційно-правовий статус громадянина України

Поняття громадянства і належність до громадянства України. Характеристика законодавства України про громадянство. Основні політико-правові принципи громадянства України. Набуття громадянства України. Припинення громадянства України. Органи, які беруть участь у вирішенні питань громадянства, їхня компетенція. Процедури з питань громадянства.

Документи, що підтверджують громадянство України.

Нормативно-правові акти [1, 3]

Література [4, 5, 6]

Тема 6. Конституційно-правові основи безпосереднього народовладдя. Вибори. Референдум

Поняття прямого народовладдя. Основні форми безпосередньої демократії. Класифікація форм безпосередньої демократії за результатами діяльності, механізмом діяльності, правовими засадами, територіальною ознакою та суб'єктами. Поняття виборів. Загальна характеристика виборчої системи України. Принципи виборів. Види виборів і виборчих систем. Виборчий процес і його стадії. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України. Поняття і види референдумів. За територіальною ознакою, за предметом, за змістом. Принципи і порядок проведення референдумів. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.

Нормативно-правові акти [1, 4, 8, 9]

Література [4, 5, 6]

Тема 7. Законодавча влада в Україні. Президент України. Виконавча влада в Україні

Парламент – Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні. Порядок формування Верховної Ради України, її органів та державних органів, передбачених Конституцією України. Установча функція Верховної Ради. Сесія Верховної Ради України – основна організаційно-правова форма її діяльності. Повноваження Верховної Ради. Законодавча функція Верховної Ради України. Контрольна функція Верховної Ради. Поняття статусу народного депутата України. Основні гарантії депутатської діяльності.

Конституційно-правовий статус Президента України. Порядок виборів Президента України і вступу його на посаду. Функції і повноваження Президента України. Дострокове припинення повноважень Президента України та усунення його з поста в порядку імпічменту.

Поняття виконавчої влади і система її органів. Кабінет Міністрів – вищий орган в системі органів виконавчої влади, його склад, основні функції та повноваження. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Місцеві держадміністрації. Акти органів виконавчої влади.

Нормативно-правові акти [1, 6]

Література [4, 5, 6]

Тема 8. Конституційні основи судової влади в Україні

Суди – виключні органи правосуддя в Україні. Система судів загальної юрисдикції. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції. Основні засади судочинства в Україні. Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування і склад Конституційного Суду. Функції і повноваження Конституційного Суду. Конституційна реформк судоустрою України 2016 р.

Нормативно-правові акти [1, 6]

Література [4, 5, 6]

Тема 9. Територіальний устрій України та місцеве самоврядування в Україні

Поняття територіального устрою України. Форма державного устрою. Ознаки України як унітарної держави. Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України. Поняття місцевого самоврядування та його особливості. Територіальна основа і система місцевого самоврядування в Україні та її принципи. Організаційно-правова, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування в Україні. Повноваження місцевого самоврядування. Конституційні гарантії місцевого самоврядування в Україні. Децентралізація та реформа адміністративно-територіального устрою. Правовий режим тимчасово окупованих територій.

Нормативно-правові акти [1, 7]

Література [4, 5, 6]

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

Тема 1. Поняття цивільного права та його система

Поняття цивільного права як галузі права. Місце цивільного права в системі права України. Предмет цивільно-правового регулювання суспільних відносин. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин, його особливості. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Поняття, значення та види принципів цивільного права. Система цивільного права.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 2. Цивільне законодавство України

Цивільне право та цивільне законодавство. Загальні засади цивільного законодавства. Акти цивільного законодавства, їх система. Цивільний кодекс України як основа цивільного законодавства. Дія актів цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Акти цивільного законодавства і договір. Принципи цивільного законодавства. Звичай. Міжнародний договір, який регулює цивільні відносини, як частина національного цивільного законодавства України. Співвідношення загального і спеціального законодавства. Аналогія закону і аналогія права.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 3. Цивільні правовідносини

Поняття цивільних правовідносин, їх елементи та структура. Зміст цивільних правовідносин. Учасники цивільних відносин.

Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків. Здійснення цивільних прав і межі їх здійснення. Виконання цивільних суб'єктивних обов'язків. Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття та значення об'єктів цивільних правовідносин. Оборотоzdатність об'єктів. Правосуб'єктність

учасників цивільних правовідносин.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 4. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних прав та обов'язків

Поняття та значення підстав (юридичних фактів) виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Юридичний склад. Класифікація юридичних фактів. Події та дії, правомірні та неправомірні дії, вчинки та акти, адміністративні акти та правочини. Значення класифікації юридичних фактів.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 11]

Тема 5. Фізична особа

Поняття цивільної правоздатності, її виникнення, обсяг і припинення. Цивільна дієздатність фізичної особи. Поняття та види цивільної дієздатності. Надання повної цивільної дієздатності. Часткова цивільна дієздатність і неповна цивільна дієздатність. Підстави обмеження дієздатності. Підстави та порядок визнання особи недієздатною. Порядок поновлення цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи безвісно відсутньою й оголошення особи померлою. Правові наслідки оголошення фізичної особи померлою. Діяльність міліції з розшуку громадян, місце перебування яких невідоме. Фізична особа – підприємець – та її правовий статус.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 6. Юридичні особи

Поняття й ознаки юридичної особи. Види юридичних осіб та організаційно-правові форми. Порядок створення юридичної особи. Державна реєстрація юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичних осіб: порядок реалізації. Реорганізація та ліквідація юридичної особи. Види юридичних осіб. Підприємницькі товариства та їх види. Загальна характеристика підприємницьких товариств. Управління юридичною особою. Філії та представництва. Особисті немайнові права юридичної особи. Відповідальність юридичних осіб. Загальна характеристика виробничих кооперативів і установ. Порядок припинення юридичної особи.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 7. Об'єкти цивільних прав

Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин. Обороздатність об'єктів цивільних правовідносин. Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Поняття та класифікація речей. Гроші та валютні цінності. Цінні папери та їх види. Дії, послуги як об'єкти цивільного права. Нематеріальні блага: результати творчої діяльності. Службова та комерційна таємниця як об'єкти цивільних правовідносин.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10]

Тема 8. Правочини та представництво

Поняття, ознаки та значення правочинів. Види правочинів. Чинність правочину. Тлумачення змісту правочину. Недійсність правочину. Поняття, підстави виникнення та види представництва. Вчинення правочинів представником. Довіреність. Припинення представництва.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 9. Особисті немайнові права особи

Поняття особистих немайнових прав та їх види. Зміст особистого немайнового права. Здійснення особистих немайнових прав. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Захист особистих немайнових прав.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 10. Право власності

Право власності як складова речового права. Поняття та зміст права власності. Об'єкти права власності. Суб'єкти права власності. Здійснення права власності. Ризик випадкового знищення майна. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Поняття, підстави та види права спільної власності. Підстави набуття права власності. Момент виникнення права власності у набувача. Здійснення права власності. Право власності на землю (земельну ділянку). Право власності на житло. Припинення права власності.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 11. Загальні положення про договір

Поняття, значення та функції договору в цивільному праві. Види цивільно-правових договорів. Свобода договору в цивільному праві. Зміст договору. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Типові умови договору. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Тлумачення умов договору. Укладення, зміна і розірвання договору. Стадії укладення договору: оферта та акцепт. Форма договору. Момент укладення договору. Місце укладення договору. Підстави для зміни або розірвання договору. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Правові наслідки зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

Тема 12. Загальні положення про спадкування

Поняття спадкування, підстави спадкування. Відкриття спадщини. Суб'єкти спадкових правовідносин. Об'єкти спадкового правонаступництва.

Поняття спадкування за заповітом. Поняття заповіту. Форма заповіту і порядок його оформлення. Заповіти, які прирівнюються до нотаріальних та особливості їх оформлення та посвідчення. Секретний заповіт. Спадкування за заповітом. Види заповідальних розпоряджень. Право на обов'язкову частку у спадщині. Поняття спадкування за законом. Відмінність спадкування за законом від спадкування за заповітом. Основні положення спадкування за законом. Право на прийняття спадщини. Виконання заповіту. Оформлення права на спадщину. Спадковий договір.

Нормативно-правові акти [1, 2]

Література [9, 10, 11]

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України «Про внесення змін до Конституції України» № 1401-IV від 02.06.2016 р. : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254K/96-Вр
2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/435-15
3. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 р. : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2235-14
4. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/
5. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/794-18
6. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2453
7. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/280/97
8. Про вибори народних депутатів України: Закон від 17.11.2011 : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4061-17
9. Про Конституційний Суд України: Закон від від 16.10.1996 : зі змінами та доповненнями на 20.02.2018 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/96-вр>

Підручники та посібники:

1. Лук'янов Д.В. Теорія держави і права [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський ; за заг. ред. О. В. Петришина. – Харків : Право, 2018. – 193, [1] с.
2. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія права / М. С. Кельман, О. Г. Мурашин. – К.: Кондор, 2011. – 609 с.
3. Рабинович П.М. Основи загальної теорії права та держави / П. М. Рабинович. – К.: Атіка, 2010. – 176 с.
4. Скакун О.Ф. Теорія держави і права. Підручник / О.Ф. Скакун . – Х.: Консум, 2013. – 704 с.
5. Конституційне право України / за ред.. В. Погорілка. – К., 2013. – 734 с.
6. Конституційне право України [Текст] : посіб. для підгот. до іспитів / [Ю. Г. Барабаш та ін.]. - Вид. 4-те, перероб. та допов. – Харків : Право, 2017. – 369 с.

7. Кравченко В. Конституційне право України / В. Кравченко. – К.: Атіка, 2010. – 568с.
8. Загальна теорія держави і права [Текст] : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів освіти / М. В. Цвік [та ін.] ; ред. М. В. Цвік [та ін.] ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2015. – 432 с.
9. Теорія держави та права [Текст] : навч. посіб. для підгот. до атестації здобувачів вищ. освіти / [Є. В. Білозьоров та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Гусарева С. Д., д-ра юрид. наук, проф. Тихомирова О. Д. ; Нац. акад. внутр. справ, Каф. теорії держави та права. – Київ : Освіта України, 2017. – 113 с.
10. Цивільне право України: Особлива частина: Підручник / В.Г. Фазикош, С.Б. Булеца, В.В. Заборовський та ін.; за ред. В.Г. Фазикоша, С.Б. Булеци. — К. : Знання, 2013. — 751 с.
11. Цивільне право України: Навчальний посібник: / Голубєва Н. Ю., Харитонов Є. О., — 2008. — 280 с.
12. Братель О. Г. Цивільне право України / О. Г. Братель, С. А. Пилипенко. – К. : Вид. О. С. Ліпкан, 2010. – 256 с.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційне представництво Президента України // Режим доступу: www.president.gov.ua
2. Урядовий портал: єдиний портал органів виконавчої влади України // Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. Верховний Суд України: інформаційний сервер // Режим доступу: www.scourt.gov.ua
4. Верховна Рада України: офіційний портал // Режим доступу: www.rada.gov.ua
5. Національна бібліотека України ім. В .І. Вернадського // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.